

Яз башы, бик капризлы булуга карамастан, елдагыча булмаса да, хужалыктарда козге культуралар нэм квпъеллыкларга ашлама кертв, тырмалау, чэчвлек орлыкларны торле авыруларга каршы препаратлар белэн эшкэртв вткэреп чэчв эшлэре бетеп бара.

Эмма Мордовиянен конбатыш районнарында ужимнын начар хэле борчий. Ужим сыйфатын космос аша тошервлэр аша квзэтэп баралар. Быел ужимнын кышлавы, вткэн елга караганда, 30% начар. Вакытлыча Мордовия Главасы бурычлары башкаручы Владимир Волков: «Для того, чтобы не получить урожайность 15-18 центнеров с гектара, нам необходимо пересеять озимые на площади 12 тысяч гектаров», - ди авыл хужалыгы нэм азык-толек министры Владимир Сидоров белэн очрашканда.

Яз башы чэчвенэ килгэндэ, кайбер аграриилар яз башы чэчв эшлэрен тэмамлады.

Мэсэлэн, Саранск шэнэре Октябрь районы жирлэрэндэ 4 мен гектар жирдэ яровой бертеклеклэрне чэчкэннэр. Шул исэптэн бодай – 1514 га, арпа - 2409 га, борчак - 5 га, солы - 15 га, вика - 5 га, карабодай – 7 га. Тагы 105 га жиргэ яшелчэлэр (суган - 21 га, кишер - 16 га, чогендер – 11 га, кэбестэ – 55 га, кабачки – 4 га) утыртканнар.

Кормовойлардан - 916 га силоска кукуруза, 400 га кукурузны орлыкка, 707 га беръеллык влэннэр, 636 га жирдэ квпъеллык влэн чэчеп бетергэннэр.

Торбеево районы ООО «Юнки»нын алга карап эш итвче житэкче Раис Равиль улы Салихметов та кыр эшлэрен тэмамлаган. 450 гектар ужимнары да вэлэрен яхшы хис итэ: арышы эйбэт кышлаган, э бодае анардан берэз калыша. Башта жиллэр тупфракны киптергэн иде, элегэ янгырлар вакытында яуды, берэз салкынрак кына, ди Раис Равиль улы Салихметов. 250-330 тонна бик эйбэт орлык фонды анын булган, эмма ашламалары гына аз. 35% ашламаланган 400га арпа, 200га вика, 50га беръеллык влэнне чэчкэннэр. 150 гектар кукурузаны тулы житэрлек ашлама (ана бвлеп калдырган булганнар) белэн чэчкэннэр.

Раис Равиль улы белэн алдагы ел да алган интервьюда техникаларынын ватылып килве борчыганын ишеттем. Дүрт ел элек бер комбаин нэм МТЗ 1241алган булсалар, бвген аларны нэм тагы да искерэклэрен ремонтлап эш итэлэр. Ягулыкны сотлэрен саткан акчага алалар. Ут нэм ягулыкнын бэялэре арта бара, дигэне борчий аны. Быел, алдагы еллар тосле, 800-900 мен сум субсидия ала алмаганнар, чонки налогларынын барысын да вакытында твлэргэ акчалары житмэгэн. Эмма ул оптимист, унышны гектарынан 23 центнер алырга планлаштыра. Тулы квлэмдэ ашлама керткэн вакытта утыздан да артыгын урып жыйганнар. Квбрэк Татар Йонэ халкы хезмэт итэ хужалыгында, комбайнерлары кврше Зур Ивановка авылыннан. Кон саен чэчв эшлэре

башкарып чыгу жинел түгел. Монын очен булган кадәр техниканы тиешенчә файдалану гына түгел, ә чөчүдә катнашучы нәр белгеч, механизатор, игенченен хезмәтен дорес итеп оештыру, хужалыклардагы эчке момкинлекләрне эшкә жигү кирәк.

Тулаем алганда, республикабызда эшләр план буенча бара: 70% бертекле культуралар нәм 70% артык кукуруза чөчкәннәр инде. Ужымнарны, күпьяеллык үләннәрне тукландыру, тырмалау эше дөвам итә. Хезмәтчәннәргә унышлар телибез.

Владимир Волков: «Все работы производятся на высоком уровне, на полях работает много молодых высококвалифицированных специалистов, которые грамотно выполняют свою задачу. На поля внесено на 10 тонн удобрений больше, чем в прошлом сезоне», - ди MordovMedia.ru сайтында.

Шокер, Мордовия буенча язгы чөчүгә әзерлек тә начар дип әйтерлек түгел. Күп хужалыклар ягулык-майлау материаллары, запас частьлар, орлык, ашлама, башка кирәк-яракларны туплаган. Мордовия Авыл хужалыгы нәм азык-толек министрлыгыннан алынган мөгълүматларга караганда, язгы кыр эшләрнен нәр юнәлешендә үзенә күрә алдынгылар да ачыклана.

Н.Хәлил